



ВІСНИК

**Науково-дослідної лабораторії
інклюзивної педагогіки**

Випуск III

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

ВІСНИК

Науково-дослідної лабораторії інклюзивної педагогіки

Випуск III

УМАНЬ
2017

УДК 74.03 (063)
ББК (74.100.54+74.200.54)я431
В 80

Головний редактор: Демченко І. І.
Редакційна колегія: Бабій І. В., Білан В. А., Калиновська І .С.,
Чередник А. А.
Відповідальний за випуск: Чередник А. А.

В 80 Вісник Науково-дослідної лабораторії інклюзивної педагогіки за матеріалами III Всеукраїнської науково-практичної конференції: «Інклюзивна освіта: теорія, методика, практика» (22 березня 2017 р.) / [гол. ред. Демченко І.І.]. – Умань: ФОП Жовтий О. О., 2017 р. – Вип. III. – 139 с.

УДК 74.03 (063)
ББК (74.100.54+74.200.54)я431

© Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини, 2017

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	7
-----------------	---

Розділ I. ЗАГАЛЬНО-ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

1. <i>Басс О.</i>	Загально-теоретичні основи інклюзивної освіти.....	8
2. <i>Бегас Л.</i>	Особливість дітей, які мають слабо виражені відхилення у розумовому й соціальному розвитку.....	10
3. <i>Бистранівська О.</i>	Інклюзія в загальноосвітній школі.....	13
4. <i>Гніда Т., Калініна Т.</i>	Готовність педагогічних працівників до впровадження інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах...	16
5. <i>Засць В.</i>	Становлення та розвиток інклюзивної освіти в країнах Західної Європи.....	18
6. <i>Залізник А.</i>	Інклюзивна освіта дітей з особливими потребами.....	20
7. <i>Кривоніс А.</i>	Особливості інклюзивної освіти дітей з аутизмом в Україні.....	22
8. <i>Ляховець О.</i>	Формування творчого потенціалу особистості дітей з особливими освітніми потребами.....	24
9. <i>Малишевська І.</i>	Розбудова інклюзивної освіти в українському суспільстві.....	26
10. <i>Осіпенко Я.</i>	Розвиток інклюзивної освіти в Україні....	29
11. <i>Пахомова Н.</i>	Діагностико-корекційний консалтинг як основа інклюзивної освіти.....	31
12. <i>П'ясецька Н.</i>	Історичний аспект характеристики вад мовлення у дітей.....	34
13. <i>Расулова Ю</i>	Особливості інклюзивної дошкільної освіти.....	36

Розділ II. МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ІНКЛЮЗИВНОЇ ПЕДАГОГІКИ

1. <i>Гришко І.</i>	Аксіологічні орієнтири інклюзивного навчання і виховання дітей дошкільного віку	39
2. <i>Дікусар М.</i>	Соціальне виховання дошкільників з мовленнєвими порушеннями засобами естетотерапії.....	41

3.	<i>Казачінер О.</i>	Мотиваційно-ціннісний компонент моделі розвитку інклюзивної компетентності вчителів філологічних дисциплін.....	42
4.	<i>Лемещук М.</i>	Особливості формування комунікативної сфери у дітей з мовленнєвими порушеннями	45
5.	<i>Нагорний Я.</i>	Методичні аспекти формування навичок самостійної роботи у дітей з мовленнєвими порушеннями.....	47
6.	<i>Скарженюк І.</i>	Особливості застосування педагогічного доробку М. Монтессорі в українській системі освіти.....	49
7.	<i>Суворова А.</i>	Формування цілісної картини світу дитини дошкільного віку із затримкою психічного розвитку засобами фототерапевтичного впливу.....	52
8.	<i>Цимбал-Слатвінська С.</i>	Формування уявлення про семантичну структуру слова в молодших школярів із загальним недорозвитком мовлення.....	55
9.	<i>Чепка О.</i>	Ігрова психотехніка як засіб корекції вад психофізичного розвитку старших дошкільників з особливими освітніми потребами.....	58
10.	<i>Чередник А.</i>	Образи людей з інвалідністю в художній літературі	60
11.	<i>Чернієнко О.</i>	Різновікова група в дошкільному навчальному закладі як типова модель інтегрованої групи.....	62
12.	<i>Черніченко Л.</i>	Формування готовності логопедів до інклюзивного навчання дітей з вадами мовлення.....	65

Розділ III. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

1.	<i>Бабій І.</i>	Професійна підготовка педагога до розвитку творчої уяви молодших школярів із затримкою психічного розвитку.....	68
2.	<i>Білан В.</i>	Організація соціально-психологічної роботи з дітьми, що страждають церебральним паралічем	70

3.	<i>Бойчук В.</i>	Робота з дітьми з порушеннями опорно-рухового апарату.....	72
4.	<i>Бублик В.</i>	Організація логопедичної роботи з дошкільниками засобами розвивальних ігор.....	74
5.	<i>Гаврилюк С., Поліщук О.</i>	Становлення системи фізичного виховання дітей.....	76
6.	<i>Галицька Н.</i>	Значення системи «раннього втручання» для підвищення якості життя осіб з обмеженими можливостями	80
7.	<i>Демченко І.</i>	Доступності навчання дитини з особливими освітніми потребами в загальноосвітньому просторі.....	82
8.	<i>Дичок Т.</i>	Ритмопластика як інноваційний метод роботи з дітьми із загальним недорозвитком мовлення.....	86
9.	<i>Івасишиша Ю.</i>	Формування мовленнєвої компетенції дітей дошкільного віку засобами творчої гри.....	88
10.	<i>Коваленко А.</i>	Взаємодія педагогів з батьками вихованців ДНЗ у системі інклюзивної освіти.....	90
11.	<i>Низькодуб І.</i>	Формування комунікативної складової спілкування дітей з хворобою Дауна.....	92
12.	<i>Носач А.</i>	Психолого-педагогічні основи формування природничих понять у дітей молодшого шкільного віку з мовленнєвими порушеннями.....	94
13.	<i>Паршикова І.</i>	Корекція мовлення дітей з розладами аутичного спектру.....	96
14.	<i>Поліщук А. П.</i>	Корекція затримки мовленнєвого розвитку у дітей раннього віку.....	97
15.	<i>Пучкова Л.</i>	Роль асистента вчителя в організації навчання дітей з особливими освітніми потребами.....	99
16.	<i>Славінська Ю.</i>	Мовленнєве зростання молодшого школяра із затримкою психічного розвитку.....	101
17.	<i>Степанишена А.</i>	Роль гри у формуванні моральних якостей дітей дошкільного віку.....	102
18.	<i>Третьак О.</i>	Особливості розвитку художньо-естетичних інтересів молодших школярів із затримкою психічного розвитку.....	105

19. *Шпильова М.* Корекційно-виховна робота при афазії у дітей та підлітків..... 107
20. *Щербак В.* Дитяча афазія як нейропсихологічний феномен..... 109

Розділ ІV. ПЕРЕДОВИЙ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ДОСВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОЇ ПРАКТИКИ

1. *Бевзюк М.* До проблеми взаємодії педагога з батьками у забезпеченні умов інклюзивного навчання молодших школярів..... 111
2. *Бобровська І.* Профілактика та корекція агресивної поведінки старших дошкільників методами психолого-педагогічної терапії..... 112
3. *Дерещук О.* До проблеми творчого розвитку дошкільників із порушеннями мовлення засобами мистецтва..... 114
4. *Єнгаличева І.* Необхідність підготовки майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до роботи в інклюзивних групах..... 116
5. *Калиновська І.* Особливості корекції пізнавального розвитку молодших школярів із затримкою психічного розвитку засобами зображувальної терапії..... 119
6. *Коваленко О.* Особливості навчання майбутніх вихователів дошкільних закладів та вчителів початкових класів в інклюзивному освітньому просторі..... 121
7. *Портна І.* Корекційна робота в спеціальній школі.. 123
8. *Рибальченко І.* Роль батьків у процесі інклюзивної освіти дітей дошкільного віку..... 125
9. *Савенко Д.* Проблеми мотиваційно-вольової готовності до шкільного навчання..... 127
10. *Салабай К.* Проблеми інтегрування молодших школярів з вадами психофізичного розвитку в загальноосвітній простір..... 131
11. *Сіліна Г.,
Клімчук І.* Психолого-педагогічний супровід дітей з особливими потребами в умовах інклюзивної освіти: результати дослідно-експериментальної роботи..... 133
12. *Супрун М.* Із досвіду організації позааудиторної роботи зі студентами-дефектологами.... 136

Калиновська І. С.

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

ОСОБЛИВОСТІ КОРЕКЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОГО РОЗВИТКУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ІЗ ЗАТРИМКОЮ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ ЗАСОБАМИ ЗОБРАЖУВАЛЬНОЇ ТЕРАПІЇ

В умовах модернізації освітньої системи в Україні посилена увага приділяється розробленню інноваційних інтегративних педагогічних технологій навчання та корекції дітей з психофізичними особливостями. Значну частину серед них складають діти із затримкою психічного розвитку (ЗПР).

Базові засади навчання дітей із ЗПР визначено в Державному стандарті спеціальної освіти, де окреслюються основні освітні компетенції. У практиці роботи шкіл інтенсивної педагогічної корекції, де навчаються діти із ЗПР, бракує педагогічних технологій, які були б розроблені на інтегративній основі та враховували сучасні компетентнісні підходи, для розвитку пізнавальної сфери таких дітей, засобами зображувальної терапії як найпростішого методу корекції пізнавального розвитку молодших школярів із затримкою психічного розвитку.

Сучасні дослідження (Т. Власова, В. Ковальов, К. Лебединська, Т. Сак, В. Тарасун та ін.) вказують на такі особливості психічного розвитку дітей із ЗПР, як труднощі в оволодінні елементарною грамотою; формуванні елементарних розумових операцій, читання, письма, лічби; легкі порушення мнемічної, інтелектуальної та мовленнєвої діяльності; розвиток пізнавальної сфери (відчуття і сприймання, пам'яті, уваги, уява, мислення) емоційно-вольової регуляції поведінки; самоконтролю; зниження працездатності, мовних функцій.

Затримка психічного розвитку – складне поліморфне порушення, при якому страждають різні компоненти психічної та фізичної діяльності. Дітям цієї категорії властиві певні розлади здатності до абстрактного та наочно-образного мислення, недостатня сенсомоторна координація, загальна моторна повільність, неорганізованість, імпульсивність, недостатня цілеспрямованість, слабка мовна регуляція, спонтанна активність в усіх видах діяльності.

Одним із важливих засобів корекційного впливу у навчанні дітей з особливими потребами із затримкою психічного розвитку є зображувальна діяльність, яка виконує терапевтичні функції. Для терапії мистецтвом підходять усі види художніх матеріалів:

- фарби, олівці, воскова крейда, пастель;
- для створення колажів або об'ємних композицій використовуються журнали, газети, шпалери, паперові серветки, кольоровий папір, фольга, коробки від цукерок, поштові картки, текстиль, кольорові стрічки, тасьма;
- природні матеріали – кора, листя і насіння рослин, квіти, пир'я, гілки, мох, камінці;
- для ліплення – глина, пластилін, солоне тісто;

- папір для малювання різних форматів і відтінків, картон;
- пензлі різних розмірів, губки для зафарбовування, ножиці, нитки, різні типи клеїв, скотч.

Терапевтичний вплив зображувальної творчості на дитину складається з багатьох факторів. Створення приємної і затишної атмосфери забезпечує задоволення і підвищує самооцінку. Сам процес роботи вимагає від дитини відповідального мислення та дії.

Активізується фантазія, розвивається терпіння та спокій. Дитина вчиться продуктивно використовувати, контролювати і керувати своїми моторними імпульсами; розвивається сприймання, моторика, мислення, концентрація. Творча робота підвищує мотивацію, гарантує визнання з боку оточуючих, формує самоствердження і самосвідомість. Перші переживання успіху розвивають у дитини впевненість у собі.

Аналіз психолого-педагогічної літератури, державних документів, спостереження за корекційною роботою яка проводиться із молодшими школярами в яких ЗПР, засвідчує: що образотворче мистецтво як засіб зображувальної терапії в сучасній практиці не є в достатній мірі дослідженим, тому що хоч і існує безліч методів та технологій роботи, проте в зв'язку ти що для терапії мистецтвом підходять усі види художніх матеріалів, кожного разу обираючи нові методи роботи і комбінуючи їх можна створювати все нові і нові методи і прийоми для підвищення успішності при проведенні означеної роботи.

Література:

1. Бтажноква М.М. Програми та перспективи розвитку корекційної допомоги дітям з інтелектуальною недостатністю. Дефектологія. - 1994р. - № 1 - с.11
2. Кашуба Л. В. Мовленнєво-комунікативний розвиток молодших школярів із ЗПР засобами ейдетичних методик / Л. В. Кашуба // Дидактичні та соціально-психологічні аспекти корекційної роботи у спеціальній школі : [наук.-метод. зб. / [за ред. : В. І. Бондаря, В. В. Засенка]. – К., 2005. – Вип. 6. – С. 123-127.
3. Колупаєва А. А, Савчук Л. О. Діти з особливими освітніми потребами та організація їх навчання. Видання доповнене та перероблене: наук.-метод. посіб. - К.: Видавничка група «АТОПОЛ», 2011. - 274 с. - (Серія «Інклюзивна освіта»).
4. Назарова Н.М. Спеціальна педагогіка: у 3 т.: навч. посібник для огуд, вищ. навч. закладів / за ред. Н.М. Назарової. - Т.2: Загальні основи спеціальної педагогіки. - М.: Видавничий центр «Академія», 2008. 352 с.